

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

(ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਰਿਪੋਰਟ)

(2017-18)

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

ਐੱਸ.ਏ.ਐੱਸ. ਨਗਰ

ਫੋਨ: 0172-5227423, 424, 425

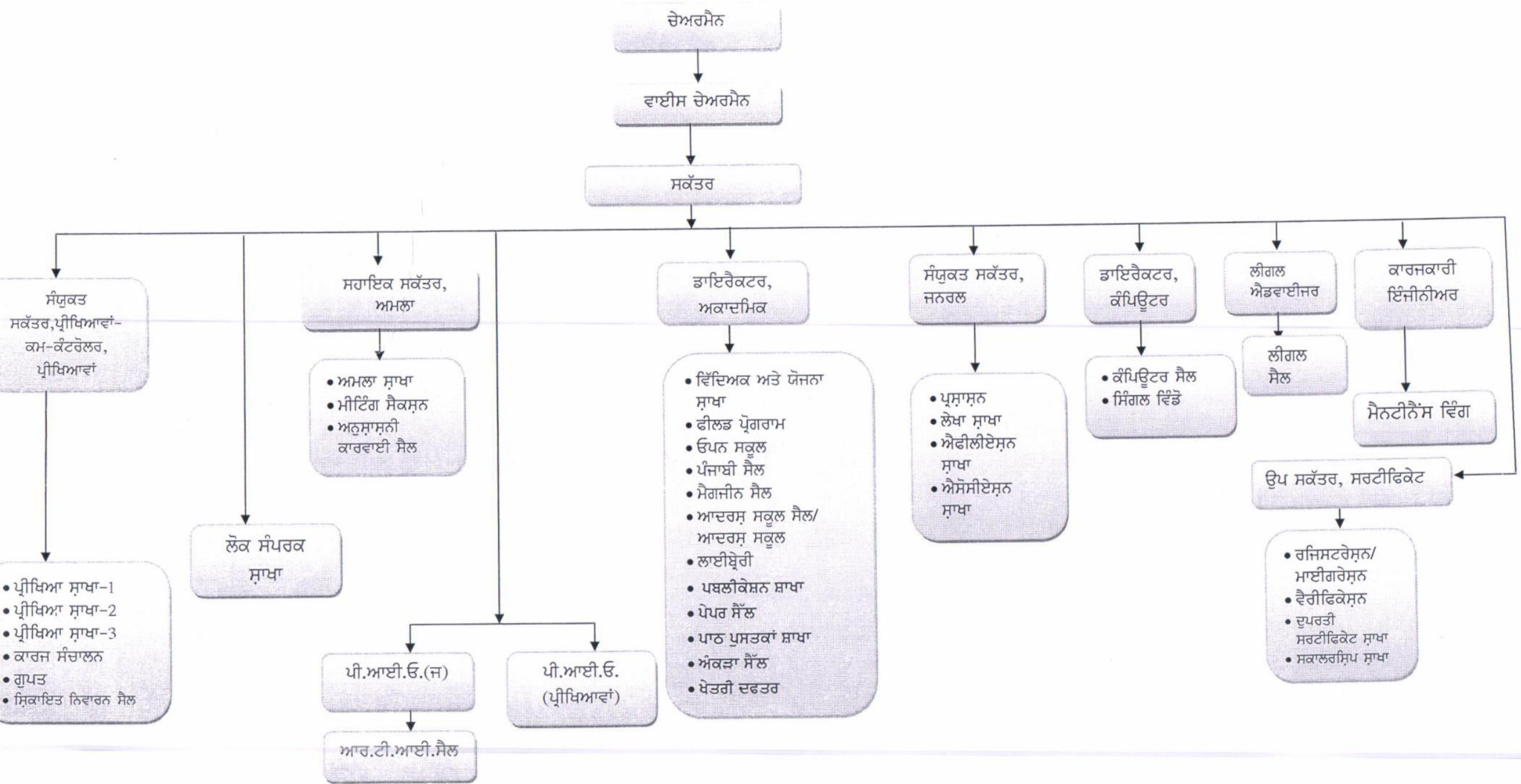
ਈ-ਮੇਲ: psebmojali@gmail.com

ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ: www.pseb.ac.in

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

1. ਪਿਛੋਕੜ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਵੀਹਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2017 (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ, 1969) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ

(2017-18)

ਲੜੀ ਨੰ:	ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਨਾਮ
1	ਸ੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਕਾਂਤ ਕਲੋਹੀਆ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. (ਰਿਟਾ), ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ।
2	ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ।
3	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
4	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
5	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜਲੰਧਰ।
7	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਿਜ਼, ਫਰੀਦਕੋਟ।
8	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਵੈਟਨਰੀ ਅਤੇ ਐਨੀਮਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
9	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬਠਿੰਡਾ।
10	ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵੀਦਾਸ ਆਯੂਰਵੈਦਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ।
11	ਸਕੱਤਰ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
12	ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।
13	ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਕ), ਪੰਜਾਬ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।
14	ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸੈਕੰ: ਸਿੱਖਿਆ), ਪੰਜਾਬ,

ਸਿੱਖਿਆ) ਪੰਜਾਬ,

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।

ਏਂਦਾ)।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।

15 ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ),
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।

16 ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ., ਪੰਜਾਬ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।

17 ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਨਵਾਇਟੀ (ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ)।

3. ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਚਾਰਟ (ਵਿਭਾਗੀ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤਰੱਕੀ)

ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਟੈਬਲੇਟ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤੁਲਨਾ:

	2015-16	2016-17	2017-18
ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ			
ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	1422	1334	1224
ਵਿੱਤੀ ਤਰੱਕੀ (ਬਜਟ ਅਨੁਸਾਰ) ਆਮਦਨ	21700.34	20404.29	23357.61
ਖਰਚਾ	22859.81	20091.47	27976.11
ਘਾਟਾ (-)	1159.47	312.82	4618.50

4. ਵਿਜ਼ਨ, ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਟੀਚੇ

ੳ) ਵਿਜ਼ਨ (ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਦਲਾਓ ਦੇ ਉਦੇਸ਼)

- ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਖਿਤਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 'ਚ ਸਕੂਲ-ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀਕਰਨ ਕਰਨਾ।
- ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਚ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣਾ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦਾ ਸਰਵ-ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ।
- ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮਾਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।
- Absentee online ਹੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਅ) ਮਿਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯੋਗ ਕੰਮ):-

- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ/ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲੇ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ “ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ” ਰਾਹੀਂ ਘੋਟਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ।
- ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੁਨਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਕਿਊ.ਐੱਫ (ਕੌਮੀ ਹੁਨਰ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਮਾਣ ਢਾਂਚਾ) ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਦੂਜੇ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ।
- ਸਿੱਖਿਆ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਰਾਜ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇਣਾ।
- ਵਜ਼ੀਫੇ, ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਵੇਗਾ।
- ਪਰੀਖਿਆ, ਪਰੀਖਿਅਕਾਂ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਦਾਚਾਰ ਲਈ ਦੰਡ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰੇਗਾ।

(ੲ) ਟੀਚੇ (ਮਾਪਣਯੋਗ ਪੈਮਾਨੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਰਸ਼ਨ/ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੂਚਕ)

- ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਮਾਰਚ ਪਰੀਖਿਆ 2018 ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਮਾਰਚ ਪਰੀਖਿਆ 2018 ਲਈ ਅਪੀਅਰ ਹੋਏ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਕੱਟ ਲਿਸਟ ਅਤੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਸਲਿੱਪਾਂ (ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ) ਸਕੂਲ ਦੀ ਲਾਗ ਇੰਨ ਆਈ.ਡੀ. ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।
- ਇਹ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਗੋਂ ਆਰ.ਐਲ. (ਲੇਟ ਨਤੀਜਾ) ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ੀਰੋ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਸਦਕਾ ਇਸ ਸਾਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਐਲ. ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤਤਾ ਜ਼ੀਰੋ ਸੀ।
- ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪਰੀਖਿਆ ਮਾਰਚ 2018 ਮਿਤੀ 03-03-2018 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਮਿਤੀ 08-05-2018 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੱਖੇ ਟੀਚੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਰੀਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਿਤੀ 08-05-2018 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪਰੀਖਿਆ ਮਾਰਚ 2018 ਮਿਤੀ 28-02-2018 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਮਿਤੀ 07-05-2018 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੱਖੇ ਟੀਚੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਰੀਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮਿਤੀ 07-05-2018 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- MHRD, NEW DELHI ਵੱਲੋਂ Central sector scheme of scholarship to college and university ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ PFMS ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ payment initiate ਕਰਵਾਉਣੀ।
- ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ (ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪੱਧਰ) ਦੀ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਹਨਾਂ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਤੀਜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਸ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਨਤੀਜੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਨਤੀਜਾ ਕਾਰਡਾਂ/ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪੂਰਕ ਪਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਓਪਨ ਸਕੂਲ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਅਪੀਅਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਐਲਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀਆ ਦੀ ਮਾਰਕਿੰਗ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਅਤੇ ਰੂਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਯੂ.ਐਮ.ਸੀ. ਵਾਲੇ ਨੌ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰਕਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਆਰ. ਐਲ. ਏ. ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਪਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਆ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਸੇਫ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਬੋਰਡਾਂ, ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੋਰਡਾਂ COBSE, ਐਨ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ., ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਅਥਾਰਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਅਕਾਦਮਿਕ ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਮਿਡਲ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਕੀਮ (ਸਕੀਮ ਆਫ ਸਟਡੀਜ਼) ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਓਪਨ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬੇਨਤੀਕਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਾਠ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ, ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਆਦਿ ਆਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਆਫਲਾਈਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਲੀਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

- ਬੋਰਡ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਸੈੱਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ (ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਅਕਾਦਮਿਕ, ਅਮਲੇ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ, ਬਦਲੀਆਂ, ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਅਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਆਦਿ) ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ।
- ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਉਲੀਕਣ, ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਲੀਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਪੇਪਰ ਸੈਟਰਾਂ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਤੰਬਰ 1975 'ਚ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਰਸਾਲਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ/ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਖਰੀਦ ਈ-ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਰੀਦ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਸਟੋਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੀਗਲ ਸੈੱਲ ਸਬੰਧਤ ਬਰਾਚਾਂ ਤੋਂ ਪੈਰਾਵਾਈਜ਼ ਤੱਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਪਰੰਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੀਗਲ ਸੈੱਲ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਪਰੰਤ ਸਕੱਤਰ ਜੀ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪੈਨਲ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਖੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸ਼ਾਖਾ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸ਼ਾਖਾ, ਕੰਡਕਟ ਸ਼ਾਖਾ, ਗੁਪਤ ਸ਼ਾਖਾ, ਲੇਖਾ ਸ਼ਾਖਾ, ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ/ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ/ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਸਿੰਗਲ ਆਨ ਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਆਨ ਲਾਈਨ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਸਾਲ 1970 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੈਗੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਸਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀ ਵੈਗੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- MHRD, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ 80% ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਨੂੰ 1902 ਵਜੀਫੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਲ 2008 ਤੋਂ 2012 ਤੱਕ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਐੱਮ.ਐੱਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਕਮ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਡਰਾਫਟ/ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਲੇਖਾ ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਵਜੀਫਾ ਉਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪੂਰੇ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸ ਲਈ 60% ਅੰਕ ਅਤੇ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 ਸੋਧ ਐਕਟ 1987 ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਖੰਡ (ਜੇ) ਅਧੀਨ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 10-01-2006 ਵਿੱਚ ਮੱਦ ਨੰਬਰ 14(7) ਰਾਹੀਂ ਲਏ ਨਿਰਨੇ ਅਨੁਸਾਰ, “ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਰਾਇਟ ਟੂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਵਿਨਿਯਮ 2005” ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ।
- ਪ੍ਰਾਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਇੱਕਤਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਏ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੱਸ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਏ.ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਧੂਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਸੈੱਲ ਵੱਲੋਂ ਉਸਨੂੰ ਫਸਟ ਐਪੀਲੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ/ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਪਾਸ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਸੈੱਲ ਵਿਖੇ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮੁੱਹਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਕੰਡ ਐਪੀਲੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਵੀ ਅਪਰੋਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ) ਪਾਲਿਸੀ :

• ਉਦੇਸ਼-

- 1) ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1969 ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਅਧਿਐਨ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਕਿਤਾਬੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਲਈ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ, ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਮੁੜ ਸੁਧਾਰ/ਦੁਹਰਾਈ ਆਦਿ ਕਾਰਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- 2) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ Digitization ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
- 3) ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ (ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਵੇ) ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੇ ਸਬ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਕਲਾਜ(3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੰਮ ਕਾਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 4) ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਅਥਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਕੰਮ ਕਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ।
- 5) ਕਿਤਾਬੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਲਈ ਖੋਜ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ।
- 6) ਬੋਰਡ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ।
- 7) ਮੁਕਰਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਮੁਕਰਰ ਕੋਰਸ ਕੀਤੇ ਹੋਣ। ਪਰੰਤੂ, ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- 8) ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਧੀਨ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
- 9) ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।

- 10) ਪਰੀਖਿਅਕ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਮਲਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਨਿਯਤ ਕਰੇਗਾ।
- 11) ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।
- 12) ਭਾਸ਼ਣਾਂ, ਡੈਮੋਸਟਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੌਰਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ਾਂ, ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੰਪੋਜੀਅਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ।
- 13) ਸਾਲਾਨਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਪੱਤਰ, ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ, ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਪੱਤਰ ਦਫਤਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ।
- 14) ਸੰਪਤੀ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤੀ ਭੇਟਾਵਾਂ, ਦਾਨ, ਇੰਡੋਮੈਂਟਸ, ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚਲਾ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
- 15) ਸੰਬੰਧਤ (ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ) ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ, ਸਰੀਰਿਕ, ਸਦਾਚਾਰਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤਰੱਕੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰੇਗਾ।
- 16) ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਨਿਰਮਾਣ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕਰੇਗਾ।
- 17) ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ।
- 18) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।
- 19) ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

- ਸਮੱਗਰੀ-ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਬੋਰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇਖਤਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗੇਤਰੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਭਾਏਗਾ ਅਰਥਾਤ:

- 1) ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਲੇਖਣ, ਸੰਕਲਨ, ਛਪਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਰਚਨਾ, ਪੁਸਤਕ ਜਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ। ਪਰੰਤੂ, ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ, ਛਾਪੀ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦੇ ਹੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋਣਗੇ।
- 2) ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਪਾਠ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸਾਜ ਸਮਾਨ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਕਰਰ ਕਰਨਾ।
- 3) ਅਕਾਦਮਿਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਲਿਸੀ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (NPE) ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰੀਕੁਲਮ ਫਰੇਮਵਰਕ (NCF) ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਖਾਸ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

- ਆਉਟਪੁੱਟ : ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰਾਲੇ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਈ/ਸੁਧਾਰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾਗੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਹ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ:

ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੈੱਲ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ:-

1. School Login ID
2. Registration Panel
3. Examination Panel
4. CCE Portal
5. Theory / Grading Portal
6. Practical Marks Entry Panel
7. Online Marking App
8. Open School Admission Portal
9. Re-Checking/Re-Evaluation Portal
10. Private Reap/Comp/Add Sub/DIC Online Forms
11. Affiliation Continuation Portal
12. Admin Panel Various Reports (For Various Branches)
13. Website www.pseb.ac.in updations
14. Upload Result on Website & its updations
15. Examination Panel
16. Punjabi Additional Special Quarterly Exam Application
17. Digilocker Coordination and Data Uploading
18. Admit Card for Annual/Supplementary Exams
19. DEO Portal (Annual Exams)
20. School Master Management

ਰੂਪਰੇਖਾ/ਵਰਣਨ:

- ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ/ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।
- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੁਪੂਰਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, re-evaluation ਅਤੇ ਰੀ-ਚੈਕਿੰਗ ਦੇ ਫਾਰਮ, ਰੋਲ ਨੰਬਰ, ਨਤੀਜੇ ਆਦਿ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਬਲਾਕ, ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਫਾਰਮ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।

5. ਮੁੱਖ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੂਚਕ/ਪੰਨਾ ਨੰ: 4 ਤੇ ਲਾਗੂ

ੳ) ਪਿਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ:

- i. ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2017-18 ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ 34 ਨਵੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਾਗੂ ਅਤੇ 197 ਰੀ-ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਗੀਵਿਊ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
- ii. ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਵਿਸ਼ਾ 30% ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 10% ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਲਏ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- iii. ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਗਰੇਡਿੰਗ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ external ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਰੇਡਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਕ ਵੀ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣਗੇ।
- iv. ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ Average ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵੈੱਬ-ਸਾਈਟ ਤੇ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਅ) ਪਿਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ (ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੰਮ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ)।

- ਸੋਧੇ ਗਏ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਦੀਆਂ 41 ਨਵੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 34 ਨਵੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 7 ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਵਿਖੇ ਸਟਾਕ ਪਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਮਨਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਇਮਪਾਵਰਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸਮੱਰਥਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸੁਨਣ ਤੋਂ ਅਸਮੱਰਥ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
- ਬੋਰਡ ਦਾ ਸਮੁੱਚੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ Digitize ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

6. ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ/ਨਤੀਜੇ

ੳ) ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਆਨਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਬਾਹਰੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ) :

- ਮਾਰਚ-2018 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਡਾਟੇ ਦੀ Digital Depository ਬਣਾਉਣ ਹਿੱਤ ਕਾਰਜ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਅਰ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ National Academic Depository (NAD) ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਨ ਲਾਈਨ Digital Format ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ Digital Certificate ਆਨ ਲਾਈਨ ਵੈਰੀਫਾਈ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੂਹ ਬੋਰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ National Academic Depository ਰਾਹੀਂ certificate ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਬੋਰਡ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੁੱਚਾ ਰਿਕਾਰਡ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਜ਼ਟ, ਨਤੀਜਾ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ) ਸਕੈਨ ਕਰਕੇ digitize ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੀ re-evaluation ਦਾ ਕਾਰਜ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਕੰਮ ਦੀ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਫਾਰਮ ਡੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਟਾ 5000 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 10,000 ਫਾਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਫਾਰਮ ਡੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਟਾ 3500 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 8500 ਫਾਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਸਟਾਫ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜਿਆ। ਮਾਰਚ 2018 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਆਇਆ।
- ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 2018 ਦੌਰਾਨ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਜੀਫੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।
- ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀ ਤਿਆਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੀਚੈਕਿੰਗ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-2 ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

- ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1970 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ (ਬਜਟ, ਗਜ਼ਟ, ਮੀਟਿੰਗ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗ) ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਇਸ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਤੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਚੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮਈ 1980 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਪੰਖੜੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਲ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਸਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਛੁਪੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਚਮਕਾਉਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ 'ਚ ਖਾਸ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਨਰੋਈਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਉਣ, ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਰਸਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਦੋਵੇਂ ਰਸਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆਂ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਯਾਦਗਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅੰਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ।

• ਦਸਵੀਂ ਪਰੀਖਿਆ ਮਾਰਚ 2018 (ਰੈਗੂਲਰ) ਦਾ ਨਤੀਜਾ

ਪਰੀਖਿਆ	ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਪਾਸ ਹੋਏ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਪਾਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
ਰੈਗੂਲਰ	336539	208954	62.09%
ਓਪਨ	31756	10081	31.75%
ਕੁੱਲ	368295	219035	59.47%

• ਬਾਰੂਵੀਂ ਪਰੀਖਿਆ ਮਾਰਚ 2018 (ਰੈਗੂਲਰ ਅਤੇ ਓਪਨ ਸਕੂਲ) ਨਤੀਜਾ

ਪਰੀਖਿਆ	ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਪਾਸ ਹੋਏ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਪਾਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
ਰੈਗੂਲਰ	294154	199882	67.95%
ਓਪਨ	26921	10455	38.84%
ਕੁੱਲ	321075	210337	65.51%

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ:- ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਖੜੀਆਂ (ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ)

ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ
ਮੇਰੇ ਸਕੂਲੀ ਦਿਨ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ
ਖੇਡਣ ਦੇ ਦਿਨ ਚਾਰ
ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਝਰੋਖਾ
ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਟੈਨ
ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਵੱਡਾ ਸਾਕਾ
ਹਨੇਰੇ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਦੀ ਖੇਡ
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ
ਹਾਂਸ ਐਂਡਰਸਨ
ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਅੰਕ
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ
ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ
ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਖਰੀਦ ਈ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਰੀਦ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਸਟੋਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ 21 ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕਸ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਗਿਣਾਤਮਕ ਵੇਰਵੇ :

- ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ/ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਬੇਹਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।
- ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੁਪੂਰਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, re-evaluation ਅਤੇ ਰੀ-ਚੈਕਿੰਗ ਦੇ ਫਾਰਮ, ਰੋਲ ਨੰਬਰ, ਨਤੀਜੇ ਆਦਿ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਬਲਾਕ, ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਫਾਰਮ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।
- ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ/ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸੂਝ ਦੇਣ ਲਈ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਤ, ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸੜਕ-ਸੁਰੱਖਿਆ, ਬਾਲ-ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਵਿੱਤੀ-ਸਾਖਰਤਾ, ਲਿੰਗ-ਪੱਖਪਾਤ ਆਦਿ ਨਾਲ , ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅ) ਗੁਣਾਤਮਕ: ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਕਿਊ.ਐੱਫ. ਅਧੀਨ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਹੁਨਰਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਰਾਲਾ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ/ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸ਼ਾਖਾ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ/ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

ਬ) ਨੀਤੀ : ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਕਿਊ.ਐੱਫ. ਅਧੀਨ ਟ੍ਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 2014-15 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵਿੱਚ 12 ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਸਕੇ।

ਸ) ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਸਾਧਨ ਸੰਚਾਰ, ਮੀਡੀਆ, ਸੂਚਨਾ, ਸਿੱਖਿਆ, (ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਕਾਨਫਰੰਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਧਿਆਨਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ-

ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2017-18 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

- ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ:
ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿਰਫ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਡਿਮਾਂਡ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਵਿੱਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲੇ:
ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵ-ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿੱਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਅੰਗਰੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ:-
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 40% ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਗਰੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

7. ਸੰਸਥਾਗਤ ਮੁੱਦੇ :

- ਚੁਣੌਤੀਆਂ:- ਬੋਰਡ ਨੇ 45 ਵਿਸ਼ੇ (23 (ਜਨਰਲ) +11 (ਪ੍ਰੀ-ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ) +11 (ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਲ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫ੍ਰੇਮਵਰਕ NSQF) ਦਸਵੀਂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਤੇ 57 ਵਿਸ਼ੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ।
- ਬਦਲਾਅ : ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ/ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਰ ਆਦਿ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਟਾਫ ਮੁਹੱਇਆ ਕਰਵਾਕੇ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਕੰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਬੇਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੈਨੇਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਸੁਧਾਰ: ਵਿਸ਼ਾ- infrastructure ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਨਤੀਜੇ: ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਆਨ ਲਾਈਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

8. ਮੁਲਾਂਕਣ : ਸਵੋਟ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ; (ਸਮੱਰਥਾਵਾਂ, ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਖਰਚੇ)

(ੳ) ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ : ਅਮਲੇ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅ) ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਰਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ :

ਸਟਾਫ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਕਤ ਸੌਪੇ ਕੰਮ ਦਾ ਆਪਣੀ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ੲ) ਸਰਵੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ, ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਦੇ ਵਾਧੂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਡਾਟਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ-ਫੰਡਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਡਾਟਾ, ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਆਦਿ।

ਵਧੇਰੇ ਕੰਮ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਫੰਡ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ੳ) ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡਾਟਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ) :

ਢੁਕਵੀਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਲਗਵਾਈਆਂ ਜਾਣ।

9. ਨਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੌਮਿਆਂ ਲਈ ਸੁਝਾਅ

ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਲਈ ਰਣਨੀਤਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਣਨੀਤਕ ਟੀਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਫੰਡਿੰਗ ਦੇ ਸੌਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਆਦਿ :

ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਟੀਚੇ, ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਨੀਤਿਕ ਕੜੀਆਂ ਸਹਿਤ, ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਨਾਖਤ ਕੀਤੇ ਸਾਧਨ ਆਦਿ।

ਸਾਲ	ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਣਨੀਤਕ ਟੀਚੇ	ਬਜਟ/ਫੰਡਿੰਗ ਦੇ ਸੋਮੇ	ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ (ਵਿੱਤੀ, ਸਰੀਰਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਕਮਾਈ)
2018-19	<ol style="list-style-type: none"> 1. ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਈ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਗਾਉਣੇ। 2. ਵਿੱਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਉਣੇ। 3. ਅੰਗਰੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ। 4. ਵਿੱਦਿਅਕ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣੇ। 5. ਅੰਤਰ ਬੋਰਡ/ ਬੋਰਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ। 6. ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਐੱਸ. ਕਿਊ. ਐੱਫ. ਅਧੀਨ ਨੌਵੀਂ ਦੇ 09, ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ 09, 11ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ 8, 12ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ 6 ਟ੍ਰੇਡਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਅਤੇ 9ਵੀਂ/10ਵੀਂ/11ਵੀਂ/12ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਟ੍ਰੇਡਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ /ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰੇਡਾਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ। 	ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫੀਸ ਆਦਿ।	ਇੱਕ ਸਾਲ

ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ / ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ੳ) ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ (ਇੱਕ ਸਾਲ)

- ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬੇਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨਾ।
- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫਾਰਮਾਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾਂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਅ) ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ (ਦੋ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ)

- ਬੋਰਡ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕਾਰਜ digitize ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਆਨ-ਲਾਈਨ ਵੈਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਬੋਰਡ ਦਾ file management system ਆਨ-ਲਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ੲ) ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਨੀਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰਣ :

ਐਨ.ਐਸ.ਕਿਊ.ਐਫ. ਅਧੀਨ ਟ੍ਰੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਲਈ ਚੰਗੇ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਊਟ ਸੋਰਸ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ / ਸੋਧਕਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨੀ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਵਾਉਣਾ।

(10) ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ (ਇਸਦੇ ਨਿਗਮ/ਸੰਚਾਲਕ ਮੰਡਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ) - ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ

ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ/ਦੁਹਰਾਈ/ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ (MHRD, ਅਤੇ NCERT) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (SCERT), ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਖੇਤਰ (ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਧਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਦਲ ਰਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਕਤ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਬਜਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਅੰਤਿਕਾ :

**ANNUAL
ADMINISTRATIVE REPORT
2017-18**

PUNJAB SCHOOL EDUCATION BOARD

S.A.S. NAGAR

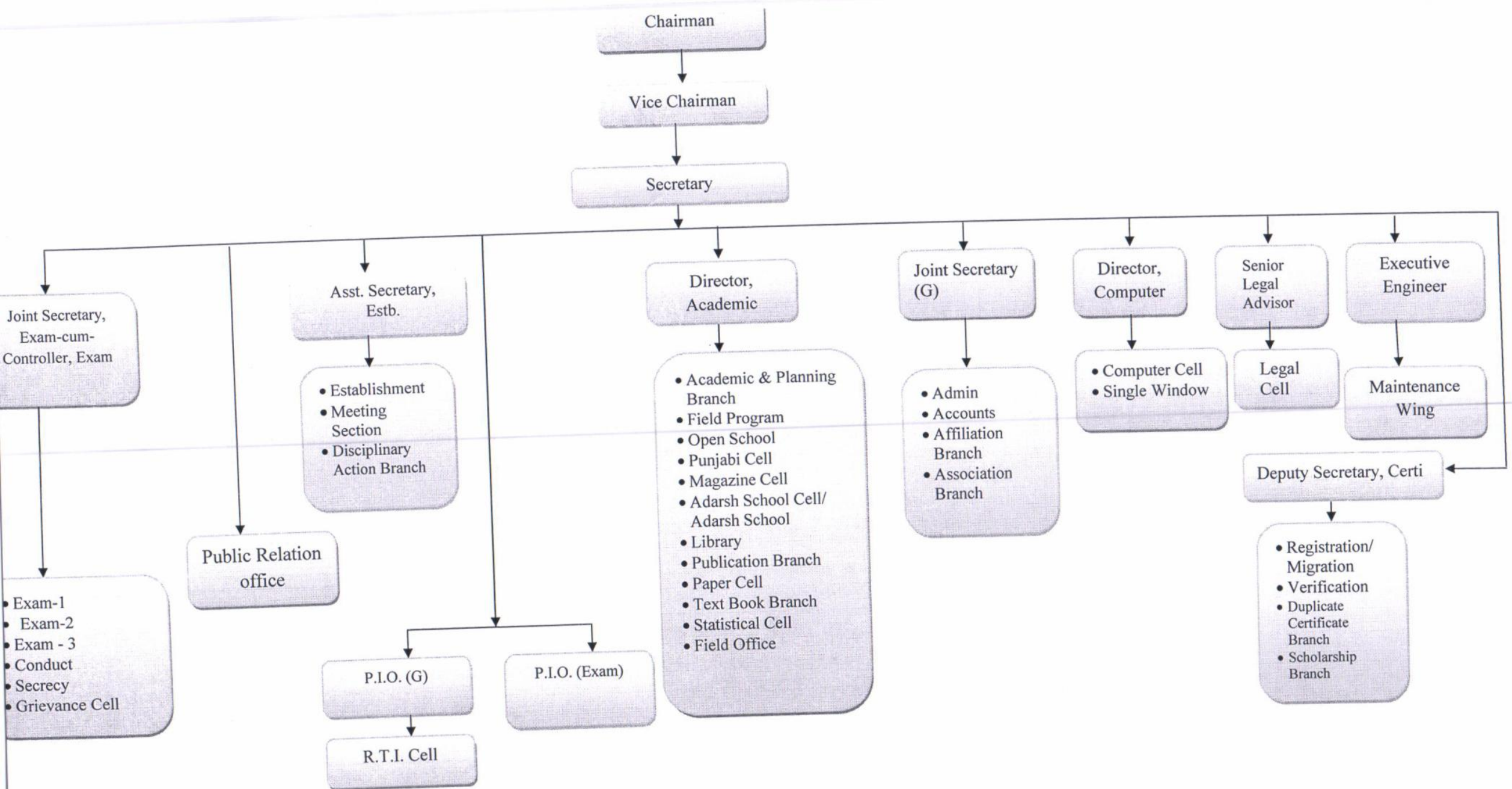
PHONE: 0172-5227423, 424, 425

E-MAIL: psebmohali@gmail.com

WEB SITE: www.pseb.ac.in

BACKGROUND

For the establishment of School Education Board in the State of Punjab, the Legislature in the Punjab State formed the Punjab School Education Board Act, 1969 in the twentieth year of the Republic of India. Punjab School Education Board is working under the Punjab School Education Board (Amendment) Act, 2017 (Principal Act, 1969).

LIST OF MEMBERS OF THE PUNJAB SCHOOL EDUCATION BOARD

(2017-18)

Sr. No.	Name and Address
1.	Sh. Manohar Kant Kalohia, I.A.S.(Rtd) Chairman , Punjab School Education Board
2.	Sh. Parshant Kumar Goel, I.A.S., Vice Chairman, Punjab School Education Board
3.	Vice Chancellor, Punjab Agriculture University, Ludhiana.
4.	Vice Chancellor, Punjabi University, Patiala.
5.	Vice Chancellor, Guru Nanak Dev University, Amirtsar.
6.	Vice Chancellor, Punjab Technical University, Jalandhar.
7.	Vice Chancellor, Baba Farid Medical University of Health Sciences, Faridkot.
8.	Vice Chancellor, Guru Angad Dev Veterinary & Animal Sciences Uni. Ludhiana.
9.	Vice Chancellor, Punjab Central University, Bathinda.
10.	Vice Chancellor, Shri Guru Ravi dass Ayurvedic University, Hoshiarpur.
11.	Secretary to Govt. of Pb., School Education Department, Chandigarh.
12.	Director General , School Education Punjab, Sahibzada Ajit Singh Nagar.
13.	D.P.I. (Colleges), Punjab, Sahibzada Ajit Singh Nagar.
14.	D.P.I. (Sr. Sec.), Punjab, Sahibzada Ajit Singh Nagar.
15.	D.P.I. Schools (Elementary), Punjab, Sahibzada Ajit Singh Nagar.
16.	Director, S.C.E.R.T., Punjab, Sahibzada Ajit Singh Nagar.
17.	Special Invitee (Finance Department).

3. COMPARATIVE CHARTS (PHYSICAL & FINANCIAL PROGRESS OF DEPARTMENT) FOR PREVIOUS TWO YEARS COMPARED WITH YEAR BEING REPORTED - in Tabulated form

	2015-16	2016-17	2017-18
In Lakhs			
Physical Progress (Total Employees)	1422	1334	1224
Financial Progress (Budget Allocation)	21700.34	20404.29	23357.61
Expenditure	22859.81	20091.47	27976.11
Loss (-)	1159.47	312.82	4618.50

4. VISION, MISSION & GOALS

a. Vision (Long-Term Transformational Objectives)

- Development and promotion of school education in the State of Punjab to meet the requirements of growing horizons of responsibility, competition and challenges of the times ahead, particularly in the field of Education.
- Qualitative improvement in the curriculum and text books according to national curriculum special needs and educational policy of state. All round development of the state by organizing Co-curricular activities through Academic competitions by punjab school education board to preserve the cultural heritage.
 - Correction of details of the Examiness will be done at the district level on the examination forms.
 - Absentee will be provided only Online.

b. Mission (Achievable Task Stations):

- To expose students to more relevant and flexible curriculum and to generate new insights in different disciplines.
- Enhancing creativity through 'Evaluation Reforms and Innovative Curriculum Development' based on the needs of the learner and to the local environment rather than resorting to mere memorization.
- To lay emphasis on moral values and iterate their importance in everyday life.
- To work forward to hone the innate skills of students and make them self sufficient by introducing

Vocational Education and NSQF (National Skill Qualification Framework) Scheme of Studies

- To Connect students of other boards to PSEB Boards
- Give grants to the State Council of Educational Research and Training for educational activities and research work;
- Award scholarships, medals and prizes.
- Appoint examiners and supervisory staff and fix their remuneration.

c. Goals (Measurable Parameters or Key Indicators of Performance):

- The list of candidates appearing in Matriculation examination and Senior Secondary Examination March 2018, Cut list and Roll Number slips (Admit Cards) were made available on-line through log-in IDs of each school.
- A target was fixed that not only the results of Board School exams should be declared well in time but the number of R.L. (Result Late) cases should be brought to zero. Due to the efforts made during this year, the percentage of R.L. cases was zero.
- Regarding conducting Class X examination of March 2018 from 03.03.2018 and declaration of result by 08.05.2018. The examination was conducted well in time and the result of Matric was declared on 08.05.2018.
- Regarding conducting Class XII examination of March 2018 from 28.02.2018 and declaration of result by 07.05.2018. The examination was conducted well in time and the result of Class XII was declared on 07.05.2018.
- Central sector scheme of scholarship to eligible students of colleges and university, implemented by MHRD, NEW DELHI was uploaded on PFMS portal and payment initiated.

- After every three months, Additional Punjabi paper examination (for Matriculation level) is conducted.
- Pass formula is formed for declaring the result. After declaration of the result, Detail Marks Card/ Certificates of Regular candidates are sent to their respective concerned Regional Offices and of Private candidates are sent by registered post on the addresses mentioned in their admission Forms.
- The Examination branch conducts examination for Matriculation and Senior Secondary along with this it conducts Additional examination (Special examination) at Matriculation level. The result is declared after these examinations.
- Answer sheets are get checked through secret process by the Board. The schedule to supply answer sheets to established evaluation centers and the routes and deployment of staff on these routes etc are also prepared.
- To send the UMC, No action case answers sheets for marking and to solve the RLA cases.
- The conduct branch conduct the Examination centers are set up and Consolidation of candidates done with the coordination of examination branch.
- District wise officers/employees are deputed for delivering the question papers safely in banks.
- To analyze and incorporate academic instructions received from Central Govt., State Govt., Different State Boards of the country, International Boards, COBSE, NCERT, Sarv Sikhya Abhyan Authority, Rashtriya Madhyamik Siksha Abhyan Authority.
- Academic Branch prepare and implement scheme of studies for Primary, Middle and Senior Secondary level.
- Open School branch calls for applications to set up Study Centres at the onset of Academic year for Matriculation and Senior Secondary classes and accreditation is awarded to such Study Centres after checking their affiliation credentials and other facilities which the centre are supposed to provide to student.

- Study materials, syllabi and prospectuses are provided to students online and offline for the academic year. Guiding Principles are provided to study centres.
- Adarsh School Cell of the Board coordinates with various branches of the Board for all kinds of requirements (Administrative, Academic, Transfers and Postings, Infrastructure, Sports etc) of Adarsh Schools. It also arranges for financial approvals required by schools from head office. Besides it coordinates for implementation of Govt. directions (received from time to time) in the Adarsh Schools run by Board.
- The Punjabi Cell of the Board prepares syllabi, textbook, instructions for the teachers and paper setters. Model test papers are also prepared from time to time and the test given by the higher authorities is done.
- According to need of teachers board also started a tri-monthly school magazine in English in September 1975 as per the needs of the teachers.
- For every Academic Session, Paper Cell Branch purchased requisite printing paper for the publication of text-books via e-tendering process. Then this purchased paper is allotted to various printing presses for the printing of Text books.
- After the receipt of the cases from various courts, Hon'ble Supreme Court and High Court, the legal cell seeks the comments and relevant record from the concerned branches and supply to the concerned advocate appointed by the Chairman and Vice Chairman. The replies to the cases pending in the Hon'ble Supreme Court of India and National Commissions, Hon'ble High Court and State Commission are drafted by the concerned appointed advocate and the replies to the cases pending in the District Courts and District forums, Industrial Tribunals, Civil Courts and other various courts are drafted by the legal cell itself. The facts in the reply

get verified from the concerned branch and after the approval from competent authority; the reply is signed by the Secretary, Punjab School Education Board. The signed reply is sent to the concerned advocate for filing before the concerned court.

- Computerization of Different Branches As per requirements/Guidelines/instructions/schedule given by different branches like Academic Branch, Registration and Migration, Examination, Conduct, Secrecy, Accounts, Affiliation and Association Branches, data of students is taken online through a common format designed for all branches by single online Registration Portal .
- Verify the certificates of the examinations held during year 1970 to current year which are sent by various departments.
- MHRD has allotted 1902 scholarships to students obtaining above 80% marks in the state of punjab. The list of the eligible candidates was sent to MHRD, New Delhi from year 2008-2012. The amount for scholarship received by MHRD was deposited and disbursed by cheque/Draft to respective candidates by the Accounts Branch. The candidates who scored 60% and above marks in their higher class and got 75% of attendance are eligible for renewal of scholarship upto Graduation/ Post graduation level.
- Punjab School Education Board Act, 1969, amendment Act 1987 and 2000 under clause 24 sub clause(2) under section (J) in accordance with the decision. Board Meeting held on 10.01.2006 vide file no-14(7). All the regulations are implemented under Right to Information Act-2005.
- After receiving the applications from the applicants, Application processing fee is taken from them as fixed by the government and after collecting the information from different branches, it is sent to the Applicant.
- Applications received from the applicants and information is disbursed to the concerned applicants procured from different branches after getting the required application processing fee in favor of Secretary, Punjab School Education Board, Mohali.

- After receiving applications from different applicants, letters are dispatched to the concerned branches APIOs to get relevant information. If the information does not come in the stipulated time then a reminder is given to the concerned branch. After receiving information from the concerned branch, information is supplied to the applicant.
- If the applicant claims that the required information is not correct or is not satisfied by the information provided by the APIOs then RTI branch guides the applicant that they can approach the First Appellate Authority Vice Chairman of Board. After receiving the appeal from the concerned applicant information is supplied to the applicant up to the level of satisfaction of the individual. If the applicant is still not satisfied with the provided information he can appeal to Second appellate authority or may approach information commission.

d. Policy:

purpose

- As per the Board's Act of 1969 the mandate for preparation of syllabus, Courses of Studies and Textbooks for School Education and organise research for textual vocabulary and arrange for regular revision of textbooks and other books have been accorded to Punjab School Education Board.
- Under the Direction of Government of India the entire official work of Board will be Digitalized.
- Any other authority (Bearing any name or title) will not be competent to perform the duty as mentioned under clause (iii) of sub section (I) of section 17.
- But the Authority recognized and authorized by Government of India, which has given affiliation to various Institutions in the State of Punjab will be competent to do so.
- Organize research for grading of textual vocabulary and arrange for regular revision of text books and other books.

- Hold Examinations for School Education Publish the results of such examinations and grant certificates to the students who have passed such examinations.
- Admit such candidates for the examinations, as per the prescribed conditions, who have pursued the prescribed courses of instructions, whether in affiliated institutions or otherwise. However, any change in the prevalent step shall be made with the prior approval of the State Government.
- Show cause enquiries to be made through such agency and in such manner, as may be prescribed regarding the conditions prevailing in an institution before it is admitted to the privileges of the Board and require such agency to inspect affiliated institutions and submit a report to the Board as to how the conditions and restrictions on which the institution was admitted to the privileges of the Board, are being complied with.
- Appoint examiners and supervisory staff and fix their remuneration.
- Lay down conditions and restrictions for admission of candidates for the examinations .
- Organize and make provisions for Declamation, Demonstrations, Educational tours and Exhibitions, Seminars and Symposia and take such other measures, as may be necessary to raise and promote the quality and standard of school teaching and education .
- Submit annual audited accounts and balance sheets together with the report of the Board to the State Government till 30th September of the next year and publish such accounts and balance sheets in the Official Gazette.
- Hold any property and receive bequests, donations, endowments, trusts and transfer of any property of interest therein or right thereto.
- Prescribe measures for the intellectual, physical, moral and ethical promotion and for social welfare of students in affiliated institutions and the conditions of their residence and discipline.
- Encourage sports and health-building activities.

- Take measures for the welfare of teachers of affiliated institutions and employees of the Board.
- Do such other acts and things, as it may deem fit for the purpose of carrying out the provisions of this Act.
- Encourage sports and physical development activities. Implementaion of national and state educational policies.

content:

- Arrange for the preparation, writing, compilation, printing, publishing and sale of text books, other educational material and undertake the publication of any other educational work, book or periodicals. However, copyright of any material developed, published, printed by the Board, shall vest with the State Government; and
- Prescribe conditions for affiliation of institutions in terms of teachers and their qualifications, curriculum, equipments, buildings and other educational facilities.
- On the basis of the responsibilities given to the Academic Branch, syllabus and textbooks in all subjects from class I to XII are prepared by the Board for the school students of Punjab on the recommendations of National Policy of Education (NPE) & National Curriculum Framework (NCF) keeping in view the local specificities of the State.

Output: Punjab School Education Board in its endeavour to bring about excellence in the field of School Education has been preparing and revising textbooks in a phased manner so as to keep the students of Punjab at par with the students all over the Country, providing them equal educational opportunities.

e. Programmes & Projects:

Programmes & Projects being carried out by Computer Cell.

Outline/ description:

- School Login ID
- Registration Panel
- Examination Panel
- CCE Portal
- Theory / Grading Portal
- Practical Marks Entry Panel
- Online Marking App
- Open School Admission Portal
- Re-Checking/Re-Evaluation Portal
- Private Reap/Comp/Add Sub/DIC Online Forms
- Affiliation Continuation Portal
- Admin Panel Various Reports (For Various Branches)
- Website www.pseb.ac.in updations
- Upload Result on Website & its updations
- Examination Panel
- Punjabi Additional Special Quarterly Exam Application
- Digilocker Coordination and Data Uploading
- Admit Card for Annual/Supplementary Exams
- DEO Portal (Annual Exams)
- School Master Management

f. Annual Targets of each Program/Project (Down to District, Block, Town & Village):

- Many online Portal /application are launched to Increase the working efficiency of board to provide the better services to the public and schools at district level.
- The Performa for supplementary exam, re-evaluation and re-checking, roll-number, result etc. are made available online by the Board so that students can avail these online services in his block/town/villages by using internet. A student need not go outside from his district to avail these services.

5. KEY PERFORMANCE INDICATORS/IMPLEMENTATION of 4 (prepage).

a) Review of key activities in the department during the past financial year:

- 34 new Text books and 197 Text books for reprint from class I to XII have been prepared to be implemented from Academic year 2017-18.
- In continuation with the decision taken during Academic year 2016-17 regarding reducing marks allocated for CCE from 30% to 10% in each subject at Senior Secondary level, same decision regarding CCE has been implemented for class X from Academic year 2017-18.
- External examination for Grading subjects has been purposed to be held both at Matriculation & Sr. Secondary level from Academic year 2017-18 under which marks obtained in these subjects along with grades have been shown on the Detail Marks Card issued by the Board.
- Model Test Papers for Science and Math for class X have been prepared and uploaded on Board's web site to facilitate the average students to raise their academic standards.

b) Review of goals achieved during the past financial year (completed in progress ongoing, no action, deleted):

- 41 new Textbooks were to be prepared in 2016-17 for implementation in 2017-18. But only 34 new Textbooks were implemented in 2017-18 and the rest 07 textbooks were not implemented due to the stock already available in the board.
- PSEB implemented the Guidelines for written examination issued by Ministry of Social justice and Empowerment, under which persons with disabilities are being provided with number of facilities which includes use of Scribe, Extra time and a separate question paper for Hearing Impaired students at Matriculation and Senior Secondary level.
- The entire official work is to be Computerized in coming period.
- Efforts are being made to decalare the result of march 2019 upto 20 April.

6. ACHIEVEMENTS / OUTCOMES:

a) Notable achievements concerning the department (accreditation, external reviews, new programs and related information):

- The task of making the Digital Depository for the March 2018 Examination's Data has been achieved as scheduled. The soft copy of certificates of students appeared in Matriculation and Senior Secondary Examination have been uploaded on National Academic Depository (NAD).The Concerned students can print certificate in online digital format and can also be verified. The Punjab School Education Board has become online India's first Board to provide certificate through National Academic Depository.
- The whole record related to Board's Examination e.g. Gazette, mark sheet etc. is being digitized after scanning.
- The Re-evaluation of answer sheets is completely online.

- While reviewing the work, the quota for dealing matric examination forms has been increased from 5000 to 10,000 per Set and Senior secondary examination forms has been increased from 3500 to 85,00 per Set)
- Despite shortage of staff, the work of the branch employees/officers has done the excellent job for declaring the results of examination.
- The result of March 2018 examination was much better than last year.
- Scholarship were given to merit holders students of matric and senior secondary students of Board.
- All preparation for conduct of examinations was completed as scheduled. Result of rechecking was declared within one month. Entrance exam conducted for meritorious schools. Board's library is a departmental library which maintains the record (budgets, gazettes, meeting proceedings) since 1970 till date. Whole record is in proper binding. Efforts are being made to computerize the working of library.
- As per the demand from the field and to enhance the creativity of small children, a school magazine 'Primary Sikhya' was started in May 1980.
- The magazines- "Pankhrian" and "Primary Sikhya" contribute in bringing out the creativity of the children.
- The articles which could not be printed in the textbooks of board are given a special place in both these magazines.
- These magazines are contributing towards the inculcation of moral values, knowledge of mother tongue and cultural heritage among children.

Result of Matric Examination March-2018

Examination	Candidate Count	Pass	Pass Percentage
Regular	336539	208954	62.09%
Open	31756	10081	31.75%
Total	368295	219035	59.47%

Result of Class XII Examination March-2018

Examination	Candidate Count	Pass	Pass Percentage
Regular	294154	199882	67.95%
Open	26921	10455	38.84%
Total	321075	210337	65.51%

Special Editions- Primary Sikhya and Pankhrian (Bal magazine)

- Pandit Jawahar Lal Nehru
 - Mere Schooli Din
 - Rashtriya Ekta
 - Khedan De Din Char
 - Maharaja Ranjit Singh
 - Shri Guru Arjun Dev Ji
 - Yaadan Da Jharokha
 - Yaadan Di Lalten
 - Nikkiyan Jindan Vadda Saaka
 - Hanere Atte Chanan Di Khed
 - Shaheed Bhagat Singh
 - Hans Adderson
 - Maat Bhasha Nu Samarpit Aank
 - Maa-Boli Vishesh Aank
 - Supniyan Di Patari
 - Imtihana Di Tiyari
-
- For every Academic Session, Paper Cell Branch purchased requisite printing paper for the publication of text-books via e-tendering process. Then, this purchased paper is allotted to various printing presses for the printing of Text books.
 - Regional centers set up by the Punjab school Education Board are operational in districts of Punjab for the smooth functioning of the Board and convenience of the General Public. The primary function of these Regional offices is to provide text books to various schools in Punjab. Other services provided for the convenience of the Public include services related to the Exams. Fee related services and verification of the school records. Due to this General Public need not come to the Board for their work which saves their time and money and Board related work are done at the district level only

Quantitative Physical, Financial, Economic, Social Outcomes:

- Online Portal /application are launched to increase the working efficiency of board to provide the better services to the public and schools at district level.
- The supplementary exam, re-evaluation, re-checking, roll-number, result etc. has been done online by the board so that students can avail these online services in his block/town/villages by using internet. A student need not go outside from his district to avail these services.
- Chapters regarding Drug Abuse, Effects of Stubble Burning on Environment, Road Safety, Child Labour, Financial Literacy, Gender Bias, etc., have been including in different subjects from class I to XII to give insight to the students and society regarding the importance of these issues and their good/bad effects.

b) Qualitative

Effort to eliminate unemployment by creating skilled persons through vocational Education under N.S.Q.F. and Changes as above made in the syllabus/textbooks caste an impression on the minds of students and society. To improve the work/Process of Examination of Matric & Senior Secondary. Branch Online Portal/ applications have been prepared so that you can be more efficient In Public & School.

c) Policy-

In continuation of policy of Introduction, in continuation from 2014-15, of trades of Central roots policy of N.S.Q.F in 12th class by Punjab Govt.Improving the overall work of the Board In the Future more and more Computerization

d) Notable achievements concerning HR communication, media, Information, education (activities, accomplishments, publications, conference presentations and related information): Educational Projects :-

Achievements of academic year 2017-18

Educational Projects :-

This project is taken up only after demand from the field.

Educational Competitions

Keeping in view the all-round development of the students, the branch has conducted the co-curricular competitions during the year 2017-18 in 22 districts at three levels.

Aid to Differently abled Students

In accordance with the applications received from the students with more than 40% disability of Punjab State Schools, financial aid through cheques was provided.

7. ORGANISATIONAL ISSUES

- **Challenges:** : Board has implemented 45 subjects [23 (General)+11(Pre-Vocational)+11(NSQF)]at Matriculation level and 57 subjects at Senior Secondary level.
- **Changes:** To manage the online project more efficiently, the board shall recruit software engineer / programmer.
- **Reforms :-** improvement can be done by increasing the resources of infrastructure and manpower.
- **Outcomes :-** Online Portal /application are launched to Increase the working efficiency of board so that to provide the better services to the public.

8 EVALUATION SWOT ANALYSIS:

(Strengths, Weaknesses, Opportunities & Threats)

a. Significant challenges to the department:

Man-power is less than required and financial condition is not good.

b. Significant Internal and external strengths and opportunities of the department:

Despite shortage of staff, Academic Branch is managing and performing the said task to the best of their ability and achieving good results.

c. Provide a summary of the outcomes from surveys, benchmarks for action and other assessment metrics from your programs and services. include data pertinent to the operations of the department, e.g.: fundraising trend data, benchmark or other comparative data, etc:

Maximum work is done online. No funds are given to this organization by government. The expenditure spent comes from the fee collected from students and schools.

d. Delineate how specific results have been used to improve processes and programs in your department (Data-Driven decision making & policy formulation):

Arrangements for appropriate machinery and appropriate employees'/ officials in the branch. Organised workshops and meetings for improving the programmes.

9. RECOMMENDATIONS FOR NEW DEVELOPMENTS AND RESOURCES

The strategic planning goals for the next three years, including linkages to the Department's strategic goals, identified funding sources etc:

Year	Strategic Gsoals Identified	Sources of Funding/ Budget	Targets and timeliness (financial, social, earn)
2018-19	1.To conduct educational projects as per the demands from the field. 2.To organize educational competitions 3.To provide aid to the differently abled students 4. To organize programmes under the educational welfare schemes. 5. To organize sports for the inter-Board and Board employees . 6. To take required action at Senior Secondary level of the subjects of vocational education and 09 trades of 9 th class, 09 trades of 10 th class, 08 trades of 11 th class, 06 trades of 12 th class, under NSQF and to do the additional task of existing and new/reformed trades of 9 th /10 th /11 th /12 th class	Sale of books and students' examination fee etc.	One year

Description of Future Goals/Objectives

a) Short-term (one-year)

- The entire official work is to be Computerized in coming period to enhance the efficiency and accuracy.
- Corrections in student's particular of Examination form will be corrected at District Level.
- Student's Absentee will be provided online

b) Long-term (two to five year):

- The entire official work will be Digitized.
- Online Verification Project will be started.
- Online File Management system of board will be launched.

c) A Summary of policy reforms & plans for the coming financial year to achieve goals:

To call upon in the workshop the good translators and proof readers for the translation of the books of the trades unde NSQF Besides this, to search for outsource translators/proof readers To make timely and appropriate arrangements of expert judges for educational competitions.

10. Performance & Initiatives by agencies of the Department (its corporation/Directorate autonomous Body etc)-brief Detail:

Since the preparation/revision/updation of textbooks is largely based on the directions/instruction and guidelines from the Centre Govt. (MHRD and NCERT), State Govt. (SCERT), Education Department and from the field (Parents and Teachers). Therefore, keeping up with the changing scenario, the above said task is being carried out. However no separate budget has been allocated for the same.

11. Appendices: